

ZPRAVODAJ ŠRÁMKOVY SOBOTKY

ČERVEN 1975

Vážené soudružky a soudruzi,
milí návštěvníci a účastníci
Šrámkovy Sobotky!

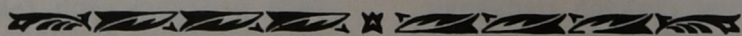
Vítáme Vás v srdci Českého ráje — v rodišti velkého českého básníka Fráni Šrámka, umělce, který své srdce dal člověku a českému lidu, ježž nadevše miloval. A ten se ke svému básníku stále vrací.

Je tomu tak i v těchto dnech, kdy probíhá již XIX. ročník Šrámkovy Sobotky. Letošního roku se všichni náš lid s oprávněnou hrdostí dívá na třicetiletou etapu budování socialistické společnosti, společnosti, která tak mnoho vykonala pro rozvoj nového umění. Letošního roku také víc než jindy vzpomínáme těch, kteří nám na svých tancích přinesli svobodu a bez nichž by naše vlast nebyla šťastnou a bohatou socialistickou republikou, bez nichž by ani nebyl možný svobodný rozmach socialistické kultury a poezie. Za to za vše patří náš největší dík slavné Sovětské armádě — lidu Sovětského svazu.

Vy — účastníci Šrámkovy Sobotky — vzpomenete ve svém bohatém programu i S. K. Neumanna, generačního druha a přítele Fráni Šrámka, od jehož narození uplynulo právě 100 let. Jemu, stejně jako Mezinárodnímu roku ženy, budou věnovány pořady a vzpomínky Vás všech, kteří máte rádi svůj rodný jazyk a poezii.

Cílem letošní Šrámkovy Sobotky je umocnit úspěchy předcházejících setkání milovníků poezie, poskytnout jim hluboký umělecký a kulturní zážitek a důstojně tak s Vámi všemi, účastníky Šrámkovy Sobotky i exkursní a vzdělávací učitelské základny, završit oslavy 30. výročí osvobození naší vlasti a s pocitem dobře vykonané práce vykročit na cestu ještě pronikavějších výsledků při budování naší socialistické společnosti ve jménu života i radosti i krásy.

Věra Kovářová,
za odbor školství ONV Jičín

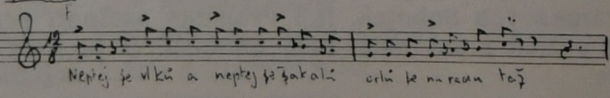

Text:
Fráňa Šrámek.

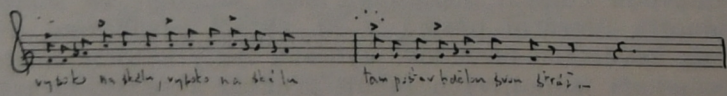
Tadim Petrov.

Píseň svobody.

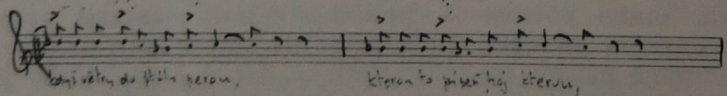
Hlasnostně

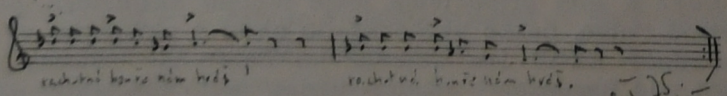
Nepřej je vláda a nepřej je žákovi orla se na svou touhu

vybít na školu, vybít na školu tam přibav bodům svou školu...

chvilu věnu dušce pérou, kterou to píseň háj kterou,

zachránit krásu nám krásu zachránit krásu nám krásu.

A přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu
přibit by s větrů a vybít na školu

XIX. Šrámkova Sobotka se koná v památném jubilejním roce 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou. Třebaže v době Šrámkovy Sobotky hlavní slavnosti výročí již odezní, přece budou mít historické události května 1945 odezvu v koncepci a programu sobotického festivalu. Je nerozlučně spojen s exkursní a vzdělávací učitelskou základnou (EXOD) a shromažďuje učitele českého jazyka a literatury všech stupňů škol i kandidáty učitelství z pedagogických fakult, kteří tu mají ústřední kolo soutěže v uměleckém přednesu. Ti všichni jsou zvyklí odnášet si každoročně ze Šrámkovy Sobotky ucelené poučení a podněty pro svou školní praxi. Toho chceme dbát i letos.

Na školách vyučují především ženy. Proto připomíná program festivalu i Mezinárodní rok ženy.

Šrámkova Sobotka je festival tradičně věnovaný poezii a problémům uměleckého přednesu. Tak tomu bude i letos. Jen dobrý, pečlivě připravený přednes může zapůsobit na posluchače.

Dny české a slovenské poezie slavili sobotečtí občané již počátkem jara na večeru Recitačního studia Šrámkova domu. Připomeneme si je znovu s návštěvníky Šrámkovy Sobotky. Ve shodě s požadavky Národního festivalu zájmové umělecké činnosti (ZUČ), do něhož Šrámkova Sobotka soutěží pedagogických fakult patří, je téma XIX. Šrámkovy Sobotky:

V NOVÝ SVĚT!

Socialistická cesta české poezie.

„Šťastnou cestu!

Dobře dojdil“

Tato slova připsal Fráňa Šrámek svému
Měsíci nad řekou.

A my jimi uvádíme letošní
XIX. ŠRÁMKOVU SOBOTKU.

Poetické odpoledne
1972

Foto K. Samšíňák

Pedagogické fakulty na XIX. Šrámkově Sobotce

Poosmé se sejdou na Šrámkově Sobotce spolu se stálými i novými návštěvníky tohoto půvabného festivalu, který rozděljuje spravedlivě letní denní i večerní hodiny mezi vnímání umění, práci na dalším vzdělávání a rekreaci, studenti a pedagogové osmi českých pedagogických fakult. Když ústřední poradní sbor pro umělecký přednes koncipoval návrh na zřízení samostatné soutěže studentů pedagogických fakult, myslel na žáky těchto příštích učitelů. Osnovy a učební plány jsou vždycky omezeny. A my jsme pocítovali, že studentům učitelství citelně chybí větší příprava a pozornost slovu a mateřštině v jejich zvukové, mluvené podobě.

Je to trochu zvláštní soutěž. Vítězové fakultních kol se sejdou na ústředním kole v Sobotce a nedostávají žádné ceny, nebojují o umístění. Bojují o dobrý výsledek. Protože přehlídkové druhé kolo je především materiálem pro seminární analýzu výkonů, postupů a metod práce. A spojuje se s dalšími semináři, které rozšiřují znalosti v oboru: od techniky řeči přes textovou analýzu k práci

na scénáři pásma a k režijní koncepci kolektivního nastudování předloženého textu.

Výkony, které jsou shledány podnětnými, zajímavými, poctivě připravenými, skládají závěrečný program ve večeru pedagogických fakult. Studenti přicházejí do soutěže zpravidla s jedním volným textem a s jedním textem určitým způsobem vymezeným: tak se potýkali s texty Jana Amose Komenského, recitovali Hvězdoslava, připravovali vystoupení, určené pro žáky ve školních škamkách. Letos studovali básnické obrazy revolučního boje a osvobození z díla Vladimíra Holana, verše, z nichž bude sestaven sobotní večer pedagogických fakult. A z veršů českých básníků, studovaných v letošních Dnech české a slovenské poezie, přispějí do programu filmového večera z medailonů českých básníků.

Soutěž pedagogických fakult se stala nedílnou součástí Šrámkových Sobotek. Její výsledky začínají přinášet ovoce v živé praxi mezi naší mládeží. O tu nám především jde.

Dana Musilová

DÍKY SOBOTKO!

Jako studentka jsem se zúčastňovala recitačních soutěží o Šrámkových Sobotkách. Naposledy v roce 1970. V roce 1974 jsem přijela jako vedoucí recitačního kroužku. Mohu tedy srovnávat a musím říci, že soutěž 1974 měla vysokou úroveň — ne výkony posluchačů (ty byly naopak podle vyjádření odborníků nižší než v minulých letech, protože se tu sešly především první ročníky). V roce 1974 byli soutěžící hodnoceni podle kritérií, která sestavili pracovníci Ústavu pro kulturně výchovnou činnost do přehledné tabulky. Kritéria zahrnovala základy koncepce přednesu, vnitřní a technickou připravenost recitátora včetně pohybové kultury a výsledný dojem z recitátorova vystoupení. Díky, díky za tuto tabulku. Bude nám v naší práci dobrým pomocníkem. Cílem poroty nebylo stanovit pořadí, ale všem soutěžícím bez rozdílu umístění pomoci najít správnou interpretaci básně. Na semináři recitace s. Musilová analyzovala výkony jednotlivců, upozorňovala na chyby, doporučila řešení. Pro všechny recitátory to bylo velice cenné. Tento seminář dal mnoho i vedoucím souborů. Ukázal nám, jak s dětmi pracovat, jak hodnotit. Pracovníci Ústavu pro kulturně

výchovnou činnost uspořádali dále seminář, ve kterém hodnotili literární pásmo k 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Vybrané texty k tomu dostali posluchači jednotlivých fakult předem a se svými tvůrčími záměry seznámili o Šrámkově Sobotce soutěžní komisi. Zde platí totéž, co již bylo napsáno výše: cílem byla snaha pomoci — naučit studenty sestavit pásmo k slavným výročím politickým i kulturním, umělecky hodnotné pásmo, ne faktografické, které kronikářsky popisuje události. Studentky pedagogických fakult vysoce ocenily péči, která jim byla věnována v seminářích.

Když k nim připočteme ještě mnoho kulturních programů týdne, hezké vycházky do okolí a celodenní výlet pořádaný EXOD (za Tajemstvím Bedřicha Smetany do Bělé pod Bezdězem) musíme uznat, že to byl týden plný aktivity a tvořivého ruchu.

Chtěla bych poděkovat všem pracovníkům EXOD i ÚKVě za krásný týden v Šrámkově Sobotce. V neposlední řadě vzdávám dík i paním kuchařkám, které se snažily svým uměním učinit náš pobyt ještě příjemnějším. Šrámkova SOBOTKA 1974 byla krásná, ať žije XIX.

Ladislava Lederbuchová, PF Plzeň

Z LITERÁRNÍ SOUTĚŽE ŠRÁMKOVY SOBOTKY

Letošní památné výročí mělo odraz i v básnických pokusech, došlých do literární soutěže Šrámkovy Sobotky. Události, které tehdy dnešní jejich pamětníci prožili, přinesly silné a nezapomenutelné zážitky. V takových chvílích se píší verše. Vytryskly spontánně z myslí a srdcí velkých našich básníků. Ale i mnozí z těch, kdo nebyli básníky a chtěli ony události a později vzpomínky na ně zachytit, mimoděk začali se pokoušet o verše. Došla jich celá řada do letošní literární soutěže Šrámkovy Sobotky. Mnoho jich zůstalo sice na pomezí literárních pokusů, ale všechny jsou hodny úcty, neboť jim nechybí poctivost, upřímnost a vřelý cit. Zaslouží si, aby aspoň jeden za všechny promluvil a byl otištěn:

Marie Marková

TO BYLO TENKRÁT

Stmívá se, prší a vítr fouká až do kostí.
Pojednou rána a třesk,
třesk a rána — je cítit ekrazit.
Rozvědka hlásí: Fašisté táhnou na naši obec.
Ta hrůza — lidé utíkají do sklepů
z kaple, kde prosili Boha o mír.
Na baráček už vlají naše vlajky,
strach však se zračí v očích matek a dětí.
Ukládáme je do vozíku,
peřinu vespod a jednu svrchu,
krajíc chleba a trochu mléka,
na víc není čas.
Jen dál ode vsi, k lesu do stráně se dostat.
Jde to těžce, kola se boří do bahna.
A zase rána, již docela blízko
a rachot aut — či děl?
Děvčátka třesou se strachem,
ač nechápou, oč jde a co se může stát.
Matka svým tělem kryje vozík,
kdyby snad — ať zemře raději ona.
Již jsou na úvozkou trochu kryty,
avšak les ještě daleko.
Ostatní utíkají vpředu, zmatek nad zmatek.
Ze vsi ozývá se hluk a křik —
štěkot psů — snad již nepřátelé dorazili.
Děs pláží se kolem a srdce bije na poplach.
Však slyš — to není nářek,
jásot — smích —!
Přibíhá souseď, vraťte se,
vraťte se zpátky!
Byli to oni, vytoužení, zaprášení,
sovětští chlapi.
Jak lehce letěl vozík s dětmi.
Dědečku, pohlíďte je! A už pádím!
Do košíku lahve domácího vína,
chleba, vejce a kousek másla.
Za ten omyl, za ten krásný, zlatý omyl.
Stála tehdy ještě stará naše chaloupka
a malý dvoreček byl kolem.
Přijíždí velké černé auto
a mladý rudoarmejec otvírá dveře.
V uniformě, medaile na hrudi,
vchází sovětský kapitán. Je to on.
Děkuje za pohostinství, které jsme mu poskytovali.
Přicházel obden večer, ze sousedova stavení
z kupy sena nad kůlnou; ani domácí nevěděli,
odkud podával zprávy.
Loučí se a děkuje Spasiba, spasiba — do svídání.
Požadání, zpívají ruskou píseň.
Volga, Volga, mať rodnaja.
Odjíždí. My máme v očích slzy.
Na našem smrku vysokém 15 metrů
vysoko, vysoko vlaje
naše československá státní vlajka.

JAK SE CHODILO NA BRIGÁDY
V PRVNÍ PĚTILETCE

*Za čestného předsednictva slunce
louka svolávala ráno
plenárku stébel a rosy
Usnesení vypracovala kosa*

*I telefon v koutě — ač chraptlý —
chtěl pomáhat
Ó vy neznáte
to tornádo porad*

*Nevěděli jsme že jsou růžové pondělky
Fialové úterky
Zelené středy a modré čtvrtky
velké pátky
neznali jsme bílou sobotu*

*Pro nás byla neděle
když na skládce včas zavonělo
vyložené dříví
Za tohle nás čekala odměna —
písně opravdicky žhoucí
až do krve*

Ze soutěžní sbírky „Řekni mi něco hezkého“
od Jiřího Karyana

Vl. Janda

TĚM BEZEJMENNÝM

(Ze soutěžní sbírky)

*Těm bezejmenným
alespoň báseň píši
pláče už bylo dost*

*Dost bylo ohně a střel
nožů jež ze živého krájí
dost růží pošlapaných
vesnic se zemí srovnaných*

*Těm bezejmenným
alespoň báseň píši
a jejich jména dávám
svým dětem*

*Čehý já nejdu a hned zase hot
já chci jít cestou vpřed a hezky zpřímá
můj příběh vás dnes možná nezajímá
vždyť dnes už přece nejde o život*

*má paměť vždy pochodeň boje třímá
na cestu chystám si pár pevných bot
můj listonoš se blíží jako zima
z iluzí zůstane vždy pouhý šrot*

*motýl si sedl právě na lilii
šťěstlím se dneska málem celý zpil
tím šťastlím i já trochu více žiji*

*i já si hledám divizny a pyl
pak čekám kdy vám padne jabko z klína
mně zůstane vždy drahá rodná hlína*

Ze soutěžní sbírky
„Válce už bije poslední hodina“
od Františka Illa

*Ve větru vyzvání
zvon a voda zpívá*

*Bílí koně
bijí hřívou*

*Kruh roku
se uzavírá*

Jiří Najmon

K programům XIX. Šrámkovy Sobotky

MLADÍ HERCI DIVADLA JIŘÍHO WOLKRA V SOBOTCE

Václav Tomšovský, profesor konzervatoře a režisér Divadla Jiřího Wolkra v Praze, je uměleckým vedoucím svazácké skupiny Divadla Jiřího Wolkra, která vystoupila nedávno na českobudějovickém festivalu divadelního mládí. Účastníci Šrámkovy Sobotky se s ní setkají již při zahájení našeho festivalu. Přichází se zajímavou formou sborové recitace — voice-bandem. Tato forma vychází z muzikálních postupů. Základem je kompozice, ladění různých hlasů, které se prolínají a rozlamují verš podobně, jako je rozlamován akord v hudbě.

Uslyšíme méně známé verše Jiřího Wolkra, jsou stále mladé a mladí je mají rádi. Rádi si je také poslechnou v přednesu mladých herců Wolkrova divadla. Ti s pásmem vystoupili letos na zahájení Dnů české poezie ve strahovském Památníku národního písemnictví, v Domě sovětské vědy a kultury i ve vlastním svém divadle.

Památníku národního písemnictví v Praze patří dík, že tyto sympatické mladé herce s jejich wolkrovským pásmem přivedl do Sobotky.

JENOM JEDNOU ZA ŽIVOT

Jenom jednou za život prožili starší a staří mezi námi památný květen 1945. Jenom jednou za život prožili mladí a my všichni jubilejní květen 1975. Jenom jednou za život pracovali studenti II. ročníku oboru herectví divadelní fakulty Akademie múzických umění v Praze s Recitačním studiem Šrámkova domu právě na tomto literárním koncertě k 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou a k Dnům české a slovenské poezie.

Verše, které si mladí interpreti vybrali, mají charakter meditativní. Mladí rádo medituje, hledá, filosofuje. Básně volili dobře. Neboť mají nejen nepomíjející hodnotu uměleckou, ale jsou i lidským a občanským vyznáním jejich tvůrců i dnešních interpretů.

Budoucí profesionální recitátoři a vedle nich amatéři, z nich někteří ještě děti, vystupují společně v jednom večeru. Je to trochu odvážný záměr, ale sleduje svůj cíl. Obecenstvo může změřit, co znamenají dva roky každodenního pilného studia oboru, co přináší např. soustavné cvičení techniky řeči. Amatéry takové spojení nutí k většímu vypětí a ke kritice vlastního výkonu. A jaké potěšení z toho, že všichni společně, v tom se neliší, těší se z krásy verše a snaží se ji podle svých sil co nejlépe vyjádřit.

K tomuto společnému úsilí se přidružily i stálé návštěvnice Šrámkových Sobotek a přítelkyně soboteckého souboru, mladá dramaturgyně a recitátorka Hana Kofránková a zpěvačka, studentka pedagogiky Katerina Tesárová. Písní večera je Píseň svobody. Na text Fráni Šrámka ji zhudebnil Vadim Petrov, který provází představení improvizacemi.

XIV. ŠS 1972. Beseda účastníků se spisovatelkou
L. Mašínovou v L. Bělohradě Foto Vl. Šůva

Vítězslav Nezval:

ANIČKA SKŘÍTEK A SLAMĚNÝ HUBERT

Lyra pragensis

Režie: Věra Kovaříčková

Účinkují: Bohumila Dolejšová
a Vladimír Matějček

Nezvalova Anička vypravuje o venkovském děvčátku, které se ve snu ocitá v Praze a poprvé vidí veliké domy, tramvaje, orloj, výkladní skříně, kavárny, obchody s hračkami. O všechny nové a neznámé dojmy se dělí s městským chlapcem, který zase nikdy neviděl práci venkovského kováře, ale který už zažil omrzelost z hraček a nudu. Kniha má svůj největší půvab v tom, jak objevuje znovu známé a všední věci, jak nutí malé hrdiny, aby si všechno znovu pojmenovali a tímto objevováním vytrhávali z navyklých souvislostí, rozpoutali fantazii, začali si hrát.

Proces pojmenování a hraní probíhá na jevišti. Herci používají skutečných i imaginárních rekvizit, komentují jednání malých hrdinů příběhu, které zároveň i představují — tak jak to znají děti ze svých her.

Anička skřítek a slaměný Hubert vznikla v roce 1936, ale nic v ní nezestárlo, protože svět poezie, kromě jiných velikých vymožeností, má schopnost nestárnout a zůstat svěží.

Účastníci Šrámkovy Sobotky a sobotečtí občané mají možnost zhlédnout toto půvabné představení v pátek 4. července v 19.30 hodin ve spojitelně.

KONCERT NA KOSTI

ORCHESTRA PUELLARUM PRAGENSIS, která bude účinkovat na závěr festivalu v neděli 6. července v 16.30 hodin na hradu Kosti, je komorní smyčcový soubor, složený z posluchaček a absolventek pražské konzervatoře a Akademie múzických umění. Dívčí složení orchestru vzniklo více méně náhodně. Cílem tohoto souboru je provádět kromě běžných repertoárových děl mistrů všech věků skladby neprávem opomíjené a tím objevovat sobě i posluchačům neznámé nebo zapomenuté hodnoty. Zvláštní důraz klade Orchestra Puellarum Pragensis na českou hudbu od předklasiků až po současnost. Vznik celé řady skladeb byl tímto souborem přímo inspirován. Orchestra Puellarum Pragensis má za sebou mnoho úspěšných koncertů nejen v Československu, ale téměř po celé Evropě, vždy s výborným ohlasem u publika i v tisku.

Dirigentem souboru je Vladimír Válek, který je častým hostem Symfonického orchestru Československého rozhlasu a jiných předních orchestrů.

MATINÉ K MEZINÁRODNÍMU ROKU ŽENY

organizované okresním výborem Českého svazu žen.

Letos poprvé byla uspořádána recitační soutěž pro členky Českého svazu žen s heslem „Vám poděkování a lásku Vám“.

I jičínský okres přispěl k zdařilému výsledku podniku pěkným počtem soutěžících a dobře organizovaným okresním kolem, při kterém nemalou metodickou pomoc přineslo okresní kulturní středisko. Soutěž měla překvapení. V Lázních Bělohradě vznikl při této příležitosti pod vedením s. Munzarové recitační soubor místních učitelů. Jejich pásmo, připravené pro Šrámkovu Sobotku na matiné k Mezinárodnímu roku ženy, uslyšíme v neděli 6. července.

Promluví poslankyně Federálního shromáždění s. Věra Seidlová a slovenská delegátka z Martina. Umělecký přednes český a slovenský z dopisů slovenských a českých spisovatelek v interpretaci s. Fialkové a Talpové uzavře dopolední program.

POETICKÉ ODPOLEDNE

Recitační soubory ze Svitav, Pardubic a Litomyšle budou přednášet u Šolcova statku na Malém náměstí a v Annenském zákoutí.